

ПРЕПОРАКИ ЗА ПОЛИТИКИ

ИЗЈАВА ЗА ОДРЕКУВАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТ

Информациите, документацијата и бројките во овој документ се напишани од Конзорциумот на проектот In4BTE (Договор за грант бр. VS/2019/0044.) и не мора да значи дека ги отсликуваат погледите на Европската комисија. Европската комисија не е одговорна за можните начини на употреба на информациите содржани во овој документ.

Овие материјали се подготвени во работната рамка на проектот In4BTE (2019-2012), координиран од Asociación Empresarial (ASLE).

Уредено од: Мрежата DIESIS и ASLE

Дизајн и распоред: Кристијан Делихија

Лектура: Étymon Solutions, S.L.L.

Признанија

ASLE им се заблагодарува на сите партнери и надворешни експерти за нивното посветено учество во проектот In4BTE.

Објавено од:
DIESIS Coop srl-fs
Boulevard Charlemagne 74.
1000 Брисел, Белгија
Тел: +32 2 543 1043 diesis@diesis.coop
© DIESIS, 2021

Останатите публикации на DIESIS може да ги најдете на: <http://www.diesis.coop/>
Дозволена е репродукција само ако се наведе изворот.

Целосниот конечен Извештај, оваа Публикација и 14-те Студии на случај, може да се преземат од: www.in4bte.eu
Повеќе информации и контакт: asle@asle.es

За проектот In4BTE

Откуп на фирмата од работниците (WBO) или откуп на фирмата од вработените (EBO) (наречено и преземање на фирмата од страна на работниците, што поретко се користи) „подразбира процес за реструктурирање во текот на кој вработените во најголем дел или во целост ги откупуваат акциите за сопственост во нивната фирма и со тоа стануваат сопственици“ според дефиницијата на Eurofund¹. Ваквото откупување обично служи како алатка за да се избегне губење на работни места поради финансиски неповолна состојба. „Проектот In4BTE има за цел да истражи и да претстави успешни случаи на откуп на фирма од страна на работниците во шест земји, особено такви каде што правата на информирање, консултирање и учество (ICP) имале важна улога во добро поткрепените постапки за трансфер. Во текот на периодот од 2019 г. до 2021 г., беа осмислени и објавени 14 студии на случај од Бугарија, Франција, Италија, Северна Македонија, Шпанија и Велика Британија. Во крајниот Извештај за проектот, покрај овие студии на случај, вклучени се и детални сознанија за националниот контекст (на пример, националните политики, улогата на претставниците на работниците, финансиските механизми, клучните елементи, пречките, ризиците и можноста за вршење трансфер), како и краток преглед на релевантните точки на ниво на ЕУ.

Целта е да се подигне свеста за откупот на фирми од работниците како вистинска алтернатива за преживување на бизнисите и за надминување на криза во компаниите наметната од надворешни фактори (последници и влијание на кризата поради COVID-19) или од внатрешни фактори (недостаток на наследници, финансиски недостатоци итн.) во тековната економска атмосфера. Откупувањето на фирми од работниците ќе биде неопходно, не само како реакција на зголемената невработеност и финансиските ограничувања со кои се соочуваме во кризно време, туку и како поддршка за механизмите за обнова и поттик за развојот на заедниците, што ќе придонесе за брзо закрепнување.

Оваа препорака за политика главно **цели кон лицата кои носат одлуки на ниво на ЕУ, но вклучува и препораки на национално ниво**. Нашата цел беше да направиме нацрт-текст заснован на фактите и доказите што ги најдовме и врз кои го составивме крајниот извештај, но и студиите на случај и искуството на партнерите и стручните лица со кои соработувавме на проектот. Свој придонес дадоа и стручните лица и креаторите на политики кои учествуваа во проектот и ги споделија своите размислувања во текот на петте европски настани кои беа организирани во рамките на проектот in4BTE во периодот од 2019 г. до 2021 г.

¹ <https://www.eurofound.europa.eu/observatories/eurwork/industrial-relations-dictionary/employee-buyout>

Показатели за политики на европско нив

	Проблем	Препорака за политика	Начело/докази
1.	<p>Откупот на фирми од работници не е добро познат како алатка и алтернатива за надминување кризни ситуации за бизниси.</p> <p>Предностите на демократското владеење врз основа на учество не се нашироко признати.</p>	<p>Подобро подигнување на свеста на ниво на ЕУ.</p> <p>Како субјект кој создава политики и е во позиција да носи одлуки, потребно е учење и ангажирање околу промоцијата на откупот на фирми од страна на работниците.</p> <p>Треба повеќе да се инвестира во учењето на процесот.</p>	<p>Секоја година, илјадници фирми се соочуваат со процес на реструктурирање или наследување. Доказите покажуваат дека откупот на фирми од вработени е вистинска и успешна алтернатива што спасува компании и работни места.</p>
2.	<p>Недоследности во моменталното законодавство.</p>	<p>Потребно е и понатаму да се пружи поддршка за општи политики.</p> <p>Треба да се цели кон исправање на недоследностите во моменталните политики на ниво на ЕУ, особено во однос на правата на информирање, консултирање и учество (ICP).</p>	<p>Иако има повеќе закони и директиви за правата на ICP и бизнис трансферите, нема конкретен закон за откуп на фирми од работници.</p>
3.	<p>Различни национални околности и искуства со правата на ICP.</p>	<p>Треба да се има предвид дека постојат разлики и да се цели кон национални мерки за поддршка.</p>	<p>Правата на ICP не се признати само на меѓународно и европско ниво, туку се спроведуваат и во националните закони на повеќе различни начини, во зависност од системот на индустриски односи на одредена земја.</p> <p>Во однос на правната рамка, правата на ICP не се автоматски. Истражувањата покажуваат дека во пракса има добри случаи, но и неуконост во однос на ваквите права.</p>

	Проблем	Препорака за политика	Начело/докази
4.	Недоволна соработка помеѓу учесниците.	Треба да се вклучат и да се ангажираат општествените партнери. Да се промовира соработка помеѓу учесниците, на пример, социјалната економија и синдикатите преку проекти и настани финансирани од ЕУ.	Во социјална економија, општествените партнери често немаат значајна улога. Во таквите случаи и земји каде што гласот на општествените партнери е посилен, случаите на откуп на фирми од работниците се поуспешни и преовладуваат. Поголема збиеност на синдикатите помага да се олесни процесот.
6.	Треба да се вклучи/истакне во стратегиите на ЕУ.	Да се вклучи откупот на фирмите од работниците во постоечките стратегии, како што се Акцискиот план за социјална економија, Европскиот столб за општествени права (EPSR) и да се промовира.	Да се промовира усвојувањето на откупот на фирми од работниците како средство за поддршка на општественото претприемништво, развојот на МСП, вработувањето, закрепнувањето по пандемијата од COVID.
7.	Иницијативи за финансиска поддршка.	Да се вклучи откупот на фирми од работниците во Повеќегодишната финансиска работна рамка (на пр. ESF+, InvestEU, ERDF, EASI, фондовите на интерниот пазар, инструментите за соседства).	Да се промовира усвојувањето на откупот на фирми од работниците како средство за поддршка на општественото претприемништво, развојот на МСП, вработувањето, закрепнувањето по пандемијата од COVID.

Показатели за политики на национално ниво – препораки за конкретната земја

Бугарија

	Проблем	Целна публика	Препораки за политики	Начело
1.	Губење на работни места во секторите погодени од кризата со COVID-19.	Креатори на политики на национално ниво, општествени партнери.	Национални планови за закрепнување и истрајност како поддршка на работните места следејќи ги принципите за откуп на фирми од работниците, циркуларната економија итн.	Спроведување на правото на информирање и консултирање и нудење соодветно и навремено преобучување и надградување на вработените за новите работни функции.
2.	Истовременото преминување кон зелена и дигитална економија го уништува ланецот на производство/ услуги.	Креатори на политики на национално ниво, чинители на ниво на компанијата.	Пренос на неопходните активности на работниците наместо да се делегираат на трети страни (аутсорсинг).	Активен општествен дијалог за подобрување на реформата со применување на практики за преговарање и колективно спогодување за да се дојде до ситуација поволна за сите страни.
3.	Недостаток на доверливи статистички податоци и примери за добри практики за социјалната пазарна економија и можноста за пренос кај успешни модели.	Креатори на политики на европско и национално ниво, чинители на ниво на компанијата.	Системско собирање и анализа на доверливи статистички податоци и примери за добри практики за социјалната пазарна економија и можноста за пренос кај успешни модели.	Трендовите ќе овозможат релативна стабилност на законодавството и трансформација на постоечките работни места на пазарот на трудот кој брзо се менува.

Во контекстот на надминување на предизвиците од кризата со COVID-19, иницијативите за социјалната пазарна економија усвоени од работниците може да создадат инструменти за вработување во сектори каде што имало значителни загуби на работни позиции. Некои работни места може да се трансформираат следејќи ги начелата на циркуларната економија. Таквиот пристап може да гарантира одржливост и треба да биде финансиски поддржан од ЕУ и Националните планови за закрепнување и истрајност. Правата на информирање и консултирање, како и соодветното и навремено преобучување и надградување на вештините на вработените за нивните нови работни позиции се од витално значење во рамките на овие мерки.

Истовремената транзиција кон зелена и дигитална економија низ цела Европа отвора нов простор за пренесување на некои од активностите на работниците наместо нивно делегирање на трети страни. Различните процеси на реструктурирање предизвикани од дигитализацијата може да ги користат успешните модели за откуп на фирми од работници кои се претставени во рамките на проектот In4bte. Општествениот дијалог ја подобрува реформата со применување на практики за преговарање и колективно спогодување за да се дојде до ситуација поволна за сите страни.

Сметаме дека е клучно да се соберат и анализираат доверливи статистички податоци и да се дадат примери за добри практики за социјалната пазарна економија, како и да се осигури можноста за пренос на успешни модели во рамките на релативната стабилност на законодавството со цел да се поддржат работните места на пазарот на трудот кој брзо се менува.

Франција

	Проблем	Целна публика	Препораки за политики	Начело
1.	Свеста е ограничена кај одредени групи.	Креатори на политики на национално ниво, граѓански организации и општествени партнери.	Организирање кампањи за подигнување на свеста.	Социјалната економија и откупот на фирми од работници се нашироко признати и екосистемот го поддржува процесот, но сепак има уште потенцијал.
2.	Општествените партнери често не се вклучени во процесот.	Креатори на политики на национално ниво, чинители на ниво на компанијата.	Поддршка и вклучување на општествените партнери, особено на претставниците на синдикатите.	
3.	Луѓе кои се вклучени во процесот.	Чинители кои учествуваат во процесот.	Треба повеќе да се поттикнат со информации, тимска работа, вистинско вклучување, познавања за финансиските алатки и општо за процесот.	За успех, важно е да се има харизматични и легитимни лидери коишто ќе го спроведуваат проектот.

Италија

	Проблем	Целна публика	Препораки за политики	Начело
1.	Нема недостаток на свест, но процесот на откуп на фирми од работниците сè уште не е нашироко познат и ценет.	Работници Општествени и институционални/ политички учесници Јавно мислење.	Синергични дејства за промовирање и поддршка на откупот на фирми од работници. Зајакнување на вредноста на придонесот на компаниите со откуп на фирми од работници за општо оданочување Вклучување на финансиски субјекти (јавни и приватни) во заедничка информативна кампања за откупот на фирми од работници.	Договорот потпишан на 21 јануари од Legacoop, Confcooperative, Agci Cgil, Cisl и Uil има за цел да им даде органски и заеднички дизајн на промоцијата и управувањето со откупот на фирми од работници во б-те организации.
2.	Силна работна рамка за политики и поддршка на екосистемот, но има проблеми при спроведувањето во пракса:			
2.1	<i>Процесот трае премногу долго.</i>	Националните/ локалните креатори на политики.	ги олеснуваат бирократските чекори. Развивање на конкретен начин за употреба на правата на информирање и консултирање за да се олесни и забрза примената на откупот на фирми од работници.	

	Проблем	Целна публика	Препораки за политики	Начело
2.2	<i>Работниците мора да „научат“ да бидат работодавачи и да управуваат со компанијата/ кооперативното друштво.</i>	Општествени учесници Работници вклучени во откуп на фирми од работници.	Развивање на конкретен систем за обука за фирмите со откуп од работници преку вклучување на општествени учесници. Промовирање на конкретни и приспособливи финансиски линии на Европскиот социјален фонд без рокови. Придружување на работниците во управувањето со новата компанија/ кооперативно друштво. Поддршка за истражување и развој на обновени компании.	Италијанскиот систем предвидува дека учесниците (финансиските поддржувачи, кооперативните здруженија, синдикатите) можат да обезбедат стручни лица за работниците-членови кои ќе ги придружуваат (и обучуваат) околу 5 до 10 години.
2.3	<i>Блок конкуренција од други потенцијални купувачи.</i>	Национални креатори на политики.	Прерогативно право за работниците.	Италијански Закон прогласен со указ 145/2013.

Показатели за политики на национално ниво – препораки за конкретната земја

Италија

	Проблем	Целна публика	Препораки за политики	Начело
2.4	<i>Одложувања во однос на исплатата на финансиска помош (заеми, социјални заштитни мрежи итн.) од приватни и јавни финансиски субјекти.</i>	Национални креатори на политики Кредитен систем.	Олеснување и забрзување на бирократските чекори за самофинансирање на работниците (социјални заштитни мрежи). Олеснување и забрзување на процесот за пристапување до финансии (заеми, хипотеки итн.). Создавање на еден (или повеќе) ад-хок фонд(ови) за финансирање на преносот на сопствеништвото на работниците. Поттикнување на распоредување на средствата за поддршка на откуп од работниците, вклучувајќи и користење на Европскиот социјален фонд.	Со законот 49/1985 и последователните амандмани (таканаречениот закон Маркора) се воспостави ад-хок финансиска компанија (Cooperazione Finanza Impresa) којашто е институционален инвеститор во фирми со откуп од работници и општо, кооперативни друштва.
3.	Општествените партнери често не се вклучени во процесот, има недостаток од синергија меѓу учесниците.	Национални креатори на политики Чинители на ниво на компанијата.	Поддршка и вклучување на општествените партнери, особено на претставниците на синдикатите.	Договорот потпишан на 21 јануари 2021 г. од страна на Legacoop, Confcooperative, Agci, Cgil, Cisl и Uil.

Добри практики и предлози од Италија:

Потреби	Учесници	Цели	Италијански добри практики за можност за пренос
Обуки.	Работници.	„Научете“ да бидете работодавачи.	Добро развиен систем за обуки Секторски фондови за финансирање на обуките за работниците.
Станете сопственици на фирмата.		Управувајте со компанијата.	Италијанскиот систем предвидува дека учесниците (финансиските поддржувачи, кооперативните здруженија, синдикатите) можат да обезбедат стручни лица за работниците-членови кои ќе ги придружуваат (и обучуваат) околу 5 до 10 години.
Финансирање.		Самофинансирање.	Член 8 од Законодавната уредба 22/2015, како поттик за самостојно претприемништво, ја утврдува можноста невработени работници да можат да се пријават за предвременно плаќање на надоместот за невработеност. Работниците може да ги искористат овие пари за да се приклучат на некое кооперативно друштво и да ја преземат компанијата во којашто работеле.
Купување на компанијата и опремата.		Прерогативно право за работниците.	Член 11 од Законот прогласен со указ 145/2013 го воведува правото на прерогатив за работниците кои имаат намера да ја изнајмат или да ја купат својата компанија во кризно време или само дел од неа.

Показатели за политики на национално ниво – препораки за конкретната земја

Италија

Потреби	Учесници	Цели	Италијански добри практики за можност за пренос
Финансирање за откуп од работниците.	Законодавци.	Финансиска поддршка за работниците.	<p>Италијанскиот правен систем нуди бројни механизми за финансиска поддршка на работниците коишто одлучиле да постават кооперативно друштво и да го преземат сопствеништвото над својата компанија. Покрај вообичаеното коло на поддршка коешто важи за сите и вклучува хипотеки и банкарски заеми, има и три други ад-хок извори на финансирање: самофинансирање (видете погоре), Фондови за кооперативни друштва и здруженија и Специјален фонд за интервенции со кои се одржува нивото на вработеност. Овие ад-хок фондови се утврдени со:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Законот 49/1985 и последователните амандмани (таканаречениот закон Маркора) · Законот 59/1992: заемни фондови управувани од Кооперативните здруженија · Указот на Министерството за економски развој од 4 декември 2014 г. „Нуова Маркора“.
		Создавање ад-хок финансиски субјект.	<p>Cooperazione Finanza Impresa (CFI) (утврдено со законот Маркора) го распределува и управува со Специјалниот фонд за интервенции со кои се одржува нивото на вработеност. CFI е институционален инвеститор (98,3% од CFI се под контрола на Министерството за економски развој) и им помага на работниците во подготовките за нивниот индустриски план и почетните активности. Сите доделени заеми мора да се исплатат во рати во текот на неколку години (најмногу 10) за време на кои CFI ја следи економската/финансиската состојба на компанијата, заедно со нејзините остварувања.</p>

Потреби	Учесници	Цели	Италијански добри практики за можност за пренос
<p>Промоција и поддршка на откупот на фирми од работници.</p>	<p>Синдикати Кооперативни здруженија.</p>	<p>Синергични дејства.</p>	<p>Договорот потпишан на 21 јануари 2021 г. од Legacoop, Confcooperative, Agci Cgil, Cisl и Uil има за цел да им даде органски и заеднички дизајн на промоцијата и управувањето со откупот на фирми од работници во 6-те организации. Условите и модалитетите на соработката накратко се дефинирани во следните точки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - утврдување на постојана табела за споредба и следење; - промоција на откупот од работници како можно решение за кризи; - информирање и обучување на секторните и територијалните оператори на 6-те организации; - подигнување на свеста на институциите и другите локални и национални организации; - проценка на изводливоста и одржливоста на проектите на заеднички локации преку заедничко следење и истовремени менторски дејности; - промовирање на активностите за обучување на работниците со цел да им се зајакнат претприемничките и техничките вештини; - ширење информации и најдобри практики.

Германија

1. *Зајакнување на правата за заедничко одлучување на советите за работни односи во преносот на бизниси*

Во германскиот правен систем, правото на прво одбивање обично многу ретко се користи. Поточно, нема право на прво одбивање во случај на пренос на бизнис. Како замена за тоа, правото за заедничко одлучување во Законот за утврдување на работни односи може да биде корисен инструмент за пренос на бизнисот на вработените во случај на промена на сопственикот или закана за затворање на бизнисот. Освен тоа, како демократски избран орган, Советот за работни односи гарантира праведно учество на сите работници и легитимно застапување на работниците во процесот на транзиција. Советите за работни односи ја познаваат компанијата и затоа можат да носат информирани одлуки за тоа дали има смисла бизнисот да се одржи. При проценка на изгледите за успех, Советот за работни односи треба да може да добие совет од надворешно лице на сметка на компанијата или со субвенционирање од јавно финансирање.

2. *Правни и фискални правила за поддршка на компаниите чии сопственици се самите вработени*

Во Германија има правна и фискална регулатива за сопственост на компаниите преку поседување акции на вработените. Сопствеништвото преку поседување акции на вработените е фискално поттикнато. Сепак, нема дефиниција и правна форма за претпријатијата чиишто сопственици се вработените. Така, често има правни несигурности кога најголемиот дел од компанијата го поседуваат вработените. Со цел да се избегне несигурност и да се поддржат претпријатијата чиишто сопственици се вработените, корисна е дополнителната регулатива во кооперативното право и законот за корпорации.

3. *Инвеститори за бизниси чиишто сопственици се вработените*

За надежните претпријатија или претпријатијата коишто имаат голем капитал често е потребна значителна финансиска инвестиција од вработените коишто имаат волја да го преземат претпријатието. За зголемување на бројот на фирми во сопственост на вработените потребна е институција којашто ќе инвестира финансии за нови фирми чиишто сопственици се вработените.

Шпанија

	Проблем	Целна публика	Препораки за политики	Начело
1.	Недостаток на правна рамка.	Работници Општествени и институционални/ политички учесници Јавно мислење.	Усвојување закон за откуп на фирми од работници.	Правната рамка е клучна за промовирање на откупот од вработени.
2.	Недоволна правна рамка.	Работници Општествени и институционални/ политички учесници.	Воведување на правото за прерогатив на работниците, скратување на мандатот, без прекин на активноста за реструктурирање и закони за стечај.	Моменталниот закон за реструктурирање и стечај е пречка за откупот на фирми од работници затоа што не содржи мерки во корист на откупот на фирми од работници.
3.		Работници Општествени и институционални/ политички учесници.	Промена на општиот закон за социјална заштита за да се избегне повлекување на долгот за социјална заштита од банкротирани компанија на наследната компанија кога нема немарност или кривично дејство.	За работниците, ризикот од откупување на компанијата е голем ако новата компанија може да биде одговорна за долгот за социјална заштита на претходната компанија.
4.		Работници Општествени и институционални/ политички учесници.	Промена на Законот за трудови здруженија за да се избегне откупот од работниците да стане неопштествена економска компанија бидејќи, поради финансиските и даночните барања, некои фирми откупени од работниците мора да се постават преку посредничка компанија.	Загуба на компаниите од социјална економија.

Показатели за политики на национално ниво – препораки за конкретната земја Шпанија

	Проблем	Целна публика	Препораки за политики	Начело
5.	Отсуство на модел за комерцијално претпријатие коешто го регулира сопствеништвото на работниците освен кооперативниот модел.	Работници Општествени и институционални/ политички учесници.	Развој на европскиот закон за труд.	Ова е можност да се претстави одлична правна формула за фирмите откупени од работниците кои се докажале како успешни во Шпанија и во други европски земји (шпанското трудово општество).
6.	Недостаток од даночни поттици.	Работници Општествени и институционални/ политички учесници Сопственици на компанија Стручњаци.	Подобрување на оданочувањето на продавачите и купувачите во однос на данокот на личен доход и данокот за корпорации.	Клучно е да се поттикнат и купувачот и продавачот.
7.	Висока цена на компанија која може да се продаде на работниците.	Работници Општествени и институционални/ политички учесници Сопственици на компанија Стручњаци.	Овозможување на дивизијата на непродуктивен капитал за оваа дејност да може да се смета како „валидна економска причина“ за даночни цели.	Ова е можност за олеснување на процедурата.

	Проблем	Целна публика	Препораки за политики	Начело
8.	Недоволно финансирање за купувачите.	Работници Општествени и институционални/ политички учесници Стручњаци.	Специјални фондови за фирми откупени од работниците. Специјални гаранции за финансирање фирми откупени од работниците. Финансирањето и трошоците може да се сметаат за трошоци што може да се одбијат за даночни цели.	Подобрување на финансирањето.
9.		Работници Општествени и институционални/ политички учесници Стручњаци.	Измена на законот за надомест за невработени за трајните работници да можат полесно да го искористат овој надомест за да купат акции во компанијата во којашто работат.	Подобрување на финансирањето.
10.	Отсуство на силен екосистем за промовирање на откупот на фирми од работници.	Општествени и институционални/ политички учесници.	Промовирање на мрежа и наоѓање на синергични дејства за промовирање и поддршка на откупот на фирми од работници.	Покоординирана и потранспарентна промоција на откупот од работници и реакција на постоечките проекти.
11.	Нема недостаток на свест, но процесот на откуп на фирми од работниците сè уште не е нашироко познат и ценет.	Општествени и институционални/ политички учесници Јавно мислење Стручњаци Универзитети.	Промовирање на активностите за академско истражување и регулаторна анализа, како и на активностите чија цел е да обезбедат информации за процесот.	

Показатели за политики на национално ниво – препораки за конкретната земја
Шпанија

	Проблем	Целна публика	Препораки за политики	Начело
12.	Недоволна специјализација за откупот на фирми од работници и оскудни финансии.	Работнички општествени и институционални/ политички учесници.	Давање и финансирање поддршка за материјализација на процесите.	Ако има политичка волја за промовирање на откупот од работници, мора да се промовираат различни мерки.
13.	Откако ќе се заврши процесот на откуп од работниците, новата компанија се бори да се развива и се зацврсти.	Општествени учесници Работници вклучени во откуп од работници.	Развивање на конкретен систем за обука за фирмите со откуп од работници преку вклучување на општествени учесници Придружување на работниците при организирање на нивните нови улоги во компанијата, управување со новата компанија, владеење и партнерски договори.	Апсолутно е неопходно да им се помогне со зацврстувањето на новата компанија.

Северна Македонија

	Проблем	Целна публика	Препораки за политики	Начело
1.	Недостаток на свест и отсуство на пракса за развивање откуп на фирми од работниците.	Креатори на политики на национално ниво, агенции за спроведување на законот, граѓански организации и општествени партнери.	Организирање кампањи за подигнување на свеста; овозможување техничка помош на Министерството за труд и социјална политика, агенциите за спроведување на законот и општествените партнери за зајакнување на нивните технички и оперативни капацитети за поддршка на развојот на откупот од работници како пракса во земјата.	Фирмите откупени од работници се појавуваат по економско назадување и тешкотии на пазарот. Освен тоа, ваквите фирми се појавуваат во секторите каде што е потребно многу труд и работа кои се карактеристични за македонското стопанство.
2.	Недостаток од силна рамка за создавање политики и средина која поттикнува финансирање.	Креатори на политики.	Препознавање на фактот дека откупот од работници е успешна алатка и создавање рамка за политики, потребни финансиски инструменти и поддржување на подзаконските акти за поддршка на развојот на ваквата пракса.	Законот за трудови односи ги признава и регулира правата на ICP. Сепак, овие регулативи не целат конкретно кон откупот од работници.
3.	COVID-19, промените во владините политики, шемите на вработување, индустриската структура и глобалната конкуренција предизвикаа драматични промени во индустриските односи коишто треба да се имаат предвид од страна на креаторите на политики.	Креатори на политики.	Политики кои имаат за цел економски развој за да се признае откупот од работниците како успешна алатка за создавање политики.	Фирмите коишто се во сопственост на вработените се поиздржливи од корпоративните бизниси во време на економска и финансиска криза.

Обединето Кралство

	Проблем	Целна публика	Препораки за политики	Начело
1.	Има недостаток на свест кај многу сопственици на бизниси.	Сопственици на бизнис.	Има потреба и понатаму да се подигнува свеста за моделот на сопственост од работниците кај сопствениците на бизниси низ цело Обединето Кралство.	За компаниите чии сопственици се работниците, сопствеништвото е практична и привлечна опција како патека за продолжување на бизнисот.
2.	Треба и понатаму да се дава поволен третман на Групата за сопственост на работници (ЕОТ).	Креатори на политики.	Понатамошна поддршка за поволен третман на Групата за сопственост на работници (ЕОТ).	Ова дејство на владата беше многу ефикасно и им помогна на многу бизниси чии сопственици се вработените да се развијат во Обединетото Кралство.
3.	Пристап до стручни совети и поддршка.	Владата на Обединетото Кралство и делегираните влади.	Треба да се обезбедат стручни совети за бизниси во сопственост на вработените низ цело Обединето Кралство, како што тоа веќе постои во Велс и во Шкотска.	Во една независна проценка за кооперативниот развој во Шкотска се наведува десеткратно враќање на инвестицијата во бруто вредност додадена за секоја фунта вложена во поддршка на терен.

In4BTE - Договор за грант бр. V5/2019/0044. Овој проект е кофинансиран од Европската Унија.